

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyedévre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petitsor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lap szerkesztőségéhez (IV. Lövész-utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1885.

27. szám.

Julius 2.

Az olasz garancia.

(M—y) Olaszországban Genua városa nemcsak arról nevezetes, hogy ott született Columbus Kristóf, hogy campo-santója ritkítja párját a világon, hogy Nagy Károly idejétől kezdve a mult századnak majdnem egészen a végeig független és hatalmas köztársaság volt, hogy kikötője vetekedik Nápoly avagy Konstantinápolyéval, hogy hajóépítői most is elsők a világon, — hanem nevezetes arról is, hogy a legtalálób, a legheylesebb értelmét adja az olasz garancia-törvénynek, amely törvény ugyanis hivatva van a pápát és a katolika egyházat függetlenségében, jogainak szabad és zavartalan gyakorlásában fentartani, minden üldözés, bántalom ellen megvédeni.

Hogyan érti és alkalmazza ezt a jeles törvényt a gyakorlatban, azt megmutatta az ez idén tartott urnapi körmenet alkalmával.

Urnapiján Genuában a székesegyházban nem az utcán, hanem magában a székesegyházban — mert a templomon kívül tartandó körmenet biztonságáért nem áll jót a híres garancia — ünnepélyes körmenetet tartottak. Ez alkalommal a szorongásig megtelt ájtatos hivekkel, szegényekkel, gazdagokkal, ifjakkal, öregekkel, férfiakkal, nőkkel. Mikor a körmenet élén a kereszttel megindult, a székesegyház előtti téren baljóslatu mozgás keletkezett. S mikor a processio a mennyezettel, alatta az Oltáriszentséggel, melyet maga az érsek vitt, még mindig benn a templomban, a nagykapu felé közeledett, mintegy hatvan emberből álló csoport nyomult a templom felé, kövekkel és botokkal fölfegyverkezve, sőt behatoltak a templomba, a botokkal ütni-vernü kezdtek, akiket legelől találtak, a kövekkel pedig a mennyezetet dobálták. Egy kő egy ájtatoskodó éltet

urat úgy talált fejbe, hogy azonnal elöntötte a vér s összeesett, kettőt pedig a repülő kődarabok szintén súlyosan megsebesítettek. A székesegyházban leirhatatlan zavar uralkodott, több nő elájult, a közönség egy része, hamarjában nem tudván, hogy mi történik, nagy bajt sejtven, kimenekült a templomból. Mikor a zavar már egészen lecsendesült s a gazemberek is eltávoztak, akkor jelent meg a rendőrség, s nagy bátran elfogott vagy husz embert, csak úgy találomra. Meglehet, hogy valamennyien ártatlanok voltak, míg a valódi bűnösök elmenekültek.

Az már régen tudott dolog, hogy sok helyen, de leginkább Olaszországban nem tudnak parancsolni a esőseléeknek; de ha tudnának és akarnának is parancsolni, a lét jogosultságát fennen hirdető esőseléeknek van annyi esze, hogy ne engedelmesskedjék. Igen jól gondolkozik, amikor azt hiszi, hogy neki is van része a közkormányzatban, ő is egyik politikai, társadalmi tényező, neki is kell tovább szerepelni, miután Róma elfoglalásában oly fontos és döntő szerepet nyert a hatalmasoktól. És mivel az érdekközösség közte és az állam között annyiban fenforog, amennyiben mindketőknek egy a céljuk, a katolika anyaszentegyház profanációja és üldözése, természetesen jó czimborák maradnak együtt. Az állam, ha már el nem kerülheti, befogat egy pár rongyos embert, néhány napig, ameddig kifutja a budget, kiadja nekik fáradozásaik elismeréséül a makkaróni-illetéket, azután szépen elereszti őket, hogy tovább is becsületes munkájuk után nézhessenek. Ez az olasz garancia.

Elszomorító kép! Mintha örökségképen maradt volna amaz áldott szép országra az egyház üldözése; mintha az a nép még maig is szomjuhozná a vértanuk vérért, mintha a Krisztus iránti gyűlöletnek gyökerei oly

mélyen és erősen megmaradtak volna e talajban, hogy másfél ezer év után is kiburjánóznak! Türelem, felvilágosodás és a szeretet századának nevezik ezt a századot, s mégis a legmiveltebb népek egyikénél sérelmet, bánalmat, üldöztetést kell szenvedni a hívőnek hiteért, meggyőződéséért.

De a tűrő egyház panasza el fog jutni egykor a nemzetek nagy Istenének trónja elé, s azon hatalmak, amelyek az általuk nevelt liberális éhes esőcseléknek első koncezul az egyházat veték oda, maguk fognak utolsó csemegéül szolgálni. Az egyház pedig győzni fog, mert győznie kell neki a pokol kapuinak minden erőszaka ellenében.

Tépett levél.

(Francziából Arnault után szabadon.)

»Hová szaladsz, hová rohansz te árva
Letépett kis levél?!
Ah nem tudom! szegénykét, tölgy anyámat
Szétzuzta büszke szél!
Ölén pihentünk lombtestvéreimmel.
Köztünk madár dalolt...
S vihar a tölgygyel fészket is lerázta
A dálnok néma, holt!
S most majd az orkán, majd az est fuvalma
Röpít erdön mezőn...
Szánó könyet csak harmat hint fölöttem
Az árván elveszön!
Megyek... hová e földön minden elmegy...
Hova ragad a szél:
De nem panaszlom! hisz csak így vessz együtt
Kóro s dicső babér!!

..... S. J.

Gáspár és Dorka.

— Elbeszélés. —
(Folytatás.)

Ellenben illetően világos és vakmerő csempészet, illetve eredménytelenül végrehajtott, de szándékolt csempészeti kísérlet birsággal fenytendő lévén, Gáspár urambátyám fizetni tartozik paragrafus X. és Y. szerint birság fejében ennyit és ennyit, a tarisznya tartalma pedig mint bünjel, az állam részére lefoglaltatván.

Gáspár urambátyám mindebből nem értett semmit, csak annyit tudott, hogy valamely nagy bünt követhetett el, mert tarisznyáját elvették s azon felül megbirságotlák, mint a bitang ló gazdáját. Busan s leverten távozott a hivatalból. Volt ugyan egy pár ropogós százas a zsebében, ami őt tarisznyátlan állapotában is eléggé megvigasztalhatta volna, de kezdett szűkölni arra a gondolatra, hogy ha már világlátó utazásának kezdete ilyen kellemetességgel lepi meg, mi fog következni ezután.

Első dolga volt szállás után nézni. Mintha az olyan könnyű volna! A benszülött öslakónak is nem csekély gondot ad lakást találni a fertálykor, hát még Gáspár

urambátyámnak, aki midőn egyszerre egy csomó ház, palota és uteza között találta magát, igazán nem tudta merre forduljon. Arra emlékezett, hogy hajdanában híres hely volt a — »Két pisztoly.« Most is annak kell lennie. Feltette magában, hogy egyebeket nem ismervén, ehhez fog ragaszkodni. Volt annyi bátorsága, hogy belekapaszkodjék egy mellette elmenőbe, illendő tisztességtudással tudakozódván arról, merre érné el leghamarabb a »Két pisztolyt« — vágyainak célját.

A megszóllított, munkás osztályhoz tartozó embernek látszék, de lehetett melléje egy Mezzofanti is, aki százharminczhat nyelvet értett, de magyarul nem tudott. Először végignézte Gáspár urambátyámot pörge kalapja hegyétől egészen sarkantus esizmájáig, azután a markomannok és kvádok ékes nyelvén azt mondá neki, hogyha Gáspár urambátyám pisztolyt akar épen kettőt, akkor menjen a Servita-térre, ott lakik Kirner; annál kaphat olyant is, amelyet hátulról lehet megtölteni.

Gáspár urambátyám nagy busan vakargatta tarkóját s mivelhogy a csóka-kereszturi akadémiákon bizony édes keveset sajátíthatott el az ősi zsidógermán nyelvből, most sem értette a mondottakat. Csak annyi maradt meg a fejében, hogy a servita-térre kell tartania, ha boldogulni akar.

Folytatta tehát utját. Betévedt egy utczába, amelynek nem látta a végét, abból nyílt egy másik, egy harmadik, keresztben hosszában, amint jött. Gáspár urambátyám bejárta valamennyit nagy ügyekezettel és rezignációval. Csak úgy el-elbámult, amikor észrevette, hogy megintelen ott van, ahol előbb volt. Kezdett a maga tapasztalatain okulni, és elmélkedni Kolumbusz Kristófnak érdemei fölött. Bizony nem olyan könnyű dolog lehetett fölfedezni Amerikát, mikor a »Két pisztoly« felfedezése is ilyen munkát kíván. Ballagott tehát Gáspár urambátyám, amerre inai és ösztöne vezették. Minden félórában megmért szólítani valakit, hogy utbaigazítsa. Megtették valamennyien. Egyik jobbra igazította, a másik balra. Egy harmadik már azzal az örvendetes meglepetéssel szolgált Gáspár urambátyámnak, hogy innét állóhelyéből már csak egy ugrás vágyainak célja; csak menjen egyenesen az utcasarkig, ott forduljon be balra, onnét az első utcából megint jobbra, ott látni fog egy tornyos szögletházat, azt kerülje meg és akkor kijut a vácsi utra, onnét egyenesen rátalálhat a servita térre.

Gáspár urambátyám engedelmeskedett mint egy kitanított vizsla. Ment amerre küldték. Jó két órai kószálás után elvégre eljutott oda a servita-térre. Ott azután nagy figyelmességgel kezdte szemlélgetni a feliratokat, de legnagyobb szomorúságára sehol czégerért nem láthatott.

Egy a sarkon ácsorgó hordár megpillantá az öreg urat nagy tehetetlenségében s melléje szegődött.

— Mit tetszik keresni uraságnak?

— Fogadót, terringettét! szólta Gáspár urambátyám, megörülve, hogy most ő beléje botlott valaki.

— Vendéglőt, hotelt?

— Persze hogy azt.

— Az itt nincs.

— De itt kell lennie. Ugy magyarázták nekem.

— Aha, uraságod a »fehér hajót« keresi. Az nincs itt, — nem existál többé. Lerontották. Nézze csak, ahol ez a szép utca nyílik. Itt állott hajdanában a »fehér hajó.« A bácskai uraságok kedvence szállója volt az valamikor. Két udvara volt, át lehetett rajta járni. Hanem lerontották, utcát csináltak belőle.

— Nem kell nekem a »fehér hajó.« — Mutassa meg nekem barátom, hol van a »két pisztoly.«

— Oh szívesen. Tessék velem jönni! Adja csak ide a táskáját. Majd viszem.

— De nem, azt, felelt Gáspár urambátyám visszahökötve, ki nem adom a kezemből. Egyet már elvettem tőlem.

— De kérem! buzgólkodék a hordár, — én városi bizományos vagyok. Nekem mesterségem, hivatalom terhet hordani. Lásza, numerusom is van.

Gáspár urambátyám azt akarta mondani, hogy ismeri ő már az ilyenfajta emberek numerusát, hanem jónak látta elhalgatni.

— Csak vezessen engem barátom a »két pisztolyhoz.«

— Szívesen. Menjünk!

(Folytatása köv.)

Nem remélt eredmény.

— Beszély. —

Francillon után angolból.

(Vége.)

Leánya őszintén gyászolta halálát, talán éppen azért, mert élete oly szomorú és pusztító volt. Nemsokára életének további alakulása miatt kellett gyászolnia. Gazdag örökös volt — mily gyűlöletesekké lettek előtte ezen szavak! Megtudta, hogy egy Hildreth nevű, komor és nyers férfiú gyámsága alá fog kerülni; atyja a tudós remetét szemelte ki ezen tisztre; mert őt tartotta az egyetlen embernek a világon, ki a végrendelező akaratát lelkiismeretesen teljesíteni. A Berta élete eddig tiszta rabszolgaság volt, melyet csupán atyjának szeretete enyhített, jövőre életének kétszeresen nyomasztó rabszolgaságnak kell lennie. Mindazáltal sajtószerű érzést érzett, melyben egyáltalán semmi örömdetes könnyebbülés nem volt, midőn az ügyvéd közlése vele, hogy Hildreth a gyámság elfogadását határozottan és csaknem haragos megvetéssel visszautasította. Azt hitte, hogy a pénz kedvéért el fogja fogadni s azután kötelességérzetből életét nehezé teendő. Azonban ez az ember sem barátságai bizonyítékot elfogadni, sem ily bizonyítékot adni nem volt hajlandó, még tízezer font sterlingért sem.

— Az egyik gyámság alól szerencsésen menekült miss Derwent, mondá az ügyvéd, midőn ünnepi utjáról visszatért; ez a szögletes tudós nekem egyáltalán nem tetszik, nem normális ember az. Nem; tízezer fontnyi hagyományt visszautasítani, — aki ily okatlanul cselekszik, annak nem szabad egy fiatal leányt gondjai alá venni.

— Mindenesetre nem pénzvadász, mondá Berta; ezt atyám tudta, és ezért . . . de mit tegyek most?

— Most új zavarban vagyunk; a végrendelet intézkedései napnál világosabbak. Midőn mr. Hildreth vonakodott a gyámságot elfogadni, nézetem szerint elég balgán cselekedett; minthogy azonban ez által azt is

megmutatta, hogy nem vadász pénz és jószág után, kötelességem, — sajnálom, hogy ki kell mondanom — az ön kezével őt megkínálni.

— Az én kezemmel?

— Igen, annak meg kell történnie! Ha ezt nem teszem, elvesztem egész hagyományomat és ez mégis sok lenne reám nézve! Ha vonakodnék öntől nőül venni, de oly bolond csak nem lehet, hogy Combe Bassett örökösét visszautasítsa . . .

— Azt hiszem, hogy ez ellen még más ellenvetés is van! S mi lesz, ha én nem akarok hozzá férjhez menni?

— Akkor megkapja a combe basetti jószágot ön nélkül. Azon esetre, ha ön hajadon marad, van tisztességes vagyona, melyből kényelmesen megélhet; mihelyt azonban máshoz megy férjhez, mint mr. Hildrethhez, elveszít mindent. A végrendelet nagyon kegyetlen, azonban czéljára nézve nagyon bölcs, azt mondhatom. Bármilyen történék, azon embernek, ki öntől nőül veszi, szerelemből kell nőülnie s nem a vagyon kedvéért!

Berta nem akart többé semmiről hallani. Nem csoda, gondolá magában, hogy atyja életében és végrendelezésében minden lehető megtett arra nézve, hogy távol tartsa őt azon világtól, melyben az emberek közönségesen csak a legaljasb és legönzöbb okokból keresik föl egymást, s magukról ítélnék mások felett. Neki férjhez kellene mennie! Ah! Ha szive és lelke már régen nem volna eljegyezve s nem lett volna özvegygyé, örömmel tért volna vissza hajdani erdei fogságába. Nem akart egyetlen férfinak sem kényelmetlen ráadásul szolgálni pénzéhez és jószágához. Ha az, ki a gyámságot és hagyományt visszautasította, százszor fogná kezét megkérni, ő mindannyiszor kosarat adna neki! Combe Bassett legyen az övé, ő maga azonban szabad akar maradni.

Ha Berta ezt a házasságot visszautasítja, csak egy kis vagyona marad; azonban még ez is még szegényebb embert is vonzhatna; ily rossz véleménye volt most a férfiakról. Egész életében rabszolganője maradjon az aljas világnak? Epedezve gondolt azon férfira, ki őt csak személyeért szerette. Mi lett belőle? Hol lehet? Vagy talán más nőt vett el vagyonáért? Valószínűleg; hiszen férfiú volt s ő oly sok rosszat hallott a férfiakról; mindazonáltal annyit mégis tudott, hogy az a férfiú őt őszintén szerette volna, ha nem szakítják vala el őket egymástól. Miután a szerelem reá nézve elveszett, a szabadságot legnagyobb kincsének tekintette. Szenvedélyesen mondá: »Mr. Hildreth elvehet mindent, csak engemet nem! Nekem nem kell semmi a combe-bassetti jószág jövedelmeiből, hogy ne kételkedhessék az általam kimondott nem-ben.« Mindennek dacára még más világ is volt a földön, melyben az emberek nem csináltak végrendeletet, nem vadásztak örökösök után, nem kovácsoltak terveket, hogy pénzhez jussanak, hanem amelyben mindenekelőtt szabadok voltak. Ily világban növekedett ő föl tizenhat éves koráig; gondtalanul, szabadon, mint a mező liliomjai. Ott édes álmodt, oda óhajtott volna újra visszatérni s azután szabad lenni. Mióta remetességét elhagyta, nem volt többé boldog órája. Hasonlított az erdei virághoz, melyet a kertbe ültetnek át; az idegen talajon úgy érzé magát, mint gyom s félt a mások által csodált színektől és illatoktól. Egy-

kor kívánczozott a világba, amint kívánczozhatik az erdei virág távoli, ismeretlen kertekbe, most azonban . . . nos, ha a szép erdei magányba nem juthatott többé vissza, minden más hely mégis jobb volt, mint a nagy világ, ha mindjárt csupán egy sárkunyhó is lenne a félreesőbb faluban.

III.

Január 12-ike volt s Ruprecht Hildreth nem halott többet barátjának árvájáról és az ő ügyeiről. Kapott ugyan mr Dimondtól egy levelet, melyben ez esztelenül házasságot javasol Derwent leányával, ha majd nagykoruvá lesz; minthogy azonban addig husz év is bele-telnék, s Hildreth házasságra gondolni sem akart, a levelet csak félig olvasta el s válasz nélkül a papirkosárba dobta. Nem gondolt többé a tolakodó, s esztelen javaslatra, és ha olykor más leány arc jelent meg lelki szemei előtt, munkáját zavarva, ezen jelenséghez már régen hozzá volt szokva. Az új év nem hozott részére semmi változást. Minden reggel a megszokott órában fölkelt; aztán dolgozott, míg nem jól kifáradt s este későn lefeküdt. Január 12-ikén este is megszokottan dolgozott, s talán a rendesnél még mélyebben is bele volt merülve munkájába. Egy magányos régi házban lakott a városon kívül; közeliben az országuton, volt a vasuti állomás; csak olykor-olykor hallotta az ember az elrobogó vonatok füttyét s a szomszéd toronyóra ütését.

Ruprecht Hildrethnek minden szobájában kettős ablaka volt; melyeket nyáron át is csukva tartott; különbségei közé tartozott beteges ellenszenv a toronyóra ütése ellen, különösen ha tizenkettőt ütött. Cseléd-ségének pontban tíz órakor le kellett feküdnie; mert éjjeli munkájában nem akart senki által zavartatni. Mióta Rainhamben lakott, tíz óra után senki sem zavarta munkájában: éppen ezért alig tudott hinni füleinek, midőn éjjeli tizenegy óra után a ház ajtajánál csengettek. Hihetetlen! Valószínűleg csak képzelődés volt, mint egy elmélyedett szellemmel megtörténhetik, ha az érzékeknek, ellévén távolítva a valóság tárgyaitól és hangjaitól, saját táplálékjokat keresniök kell. Még sem! A csengetyü másodszer is megszólalt. Ruprecht haragosan fölállott. Ismételt csongetés öreg gazdasszonyát és szolgáját fölébreszthette, lármát okozhatott s az ő egész éjjeli munkáját megzavarhatta volna, — ennek nem volt szabad megtörténnie. Le kellett mennie, hogy az alkalmatlankodót elutasítsa; semmi más okból nem hagyta volna oda íróasztalát, nem még akkor sem, ha egész Rainham lángban áll vala.

Kinyitotta az ajtót, mielőtt harmadszor csengettek volna. A teljes holdvilágnál egy hölgyet látott maga előtt kalappal és fátyollal, keze a csengetyühuzót tartotta.

— Mi az? kérdé Ruprecht haragosan. Ki ön, mit akar ön itt?

— Én . . . én félek, dadogá a hölgy, aggodalmasan körültekintve, félek, hogy eltévedtem, világosságot lát-tam itt, s a közelben nincs más ház; az utolsó vonattal jöttem; messze van ide a város?

— Nem, egyenesen az országuton! felelé Ruprecht nyersen. Bosszantó volt reá nézve, hogy munkája

közben zavarták, s oly késő éjjel kiesőngették, csupán azért, mert a hölgy azt hitte, hogy eltévedt.

— De nagyon messze van?

A tudós gondolá magában, hogy különös véletlen ezen leányt, ki oly félénken s fáradtan beszélt, maga előtt látni; ámbár soha mások ügyével nem törődött, még sem szünt egészen férfiu lenni.

— Alkalmasint barátai vannak Rainhamban, mondá s azok látogatására jött? A város nincs tulajdonképen messze, azonban félek, hogy önre nézve ép oly messze van, mint a milyen késő az idő.

— Nem, nincsenek barátaim. Van-e ott vendéglő?

— Tehát dolgai vannak? Senki sem jó Rainhanbe, akinek vagy barátai vagy dolgai nincsenek ottan. Ruprecht elhallgatott; gondolkozni kezdett, a leány hangja nem volt előtte ismeretlen. Persze, folytatá újra, van ott vendéglő, de . . .

— Holnap bizonyos Hildreth-el kell beszélnem, aki ott lakik. Nincs más semmi dolgom.

— Önnek mr. Hildreth-szel kell beszélnie? Miért? Önnek velem kell beszélnie?

— Ön mr. Hildreth?

— Az a nevem. És az öné?

— Ön fogja tudni, hogy ki vagyok, mondá a hölgy szomoruan és büszkén, ha megmondom önnek, hogy miért vagyok itt. Tudniillik azért, hogy megmondjam önnek, hogy a combe-bassetti jószág egészen az öné, anélkül, hogy önnek az örökös nő kezét meg kellene kérnie, kit ön még csak látni sem akart, holott az önre nézve még is csak barátjának árvája lehet.

Rémülten, majdnem elszörnyedve fordítá el tekintetét a hölgyről, a sötét házfolyosóba bámulva. Az éjjeli szél befűt, amely épp oly kevéssé volt szívesen látott, mint az utazó nő.

— Bocsásson meg, mondá Ruprecht, de ez olyan ügy, melyhez nekem egyáltalán semmi közöm. Bárki legyen is ön, mondja meg kérem, vajjon szövetségben van ön is azokkal, kik a gyermeket házamba akarják hozni s rá akarnak beszélni, hogy öreg napjaimra meg-házasodjam?

— Melyik gyermeket?

— A kis leány végett akarnak rábeszélni, felelé Ruprecht s oldalt fordult, hogy a lámpát meggyujtsa. Emlékszem rá, január 1-én egy ügyvéd jött ide, s egy gyermek képében ujévi ajándékot akart nekem hozni. Én egyszerűen elutasítottam. Ön már későn jó! Mit tegyek én Richard Derwent leányával? Holnap reggel öt órakor indul a gyors-vonat, menjen azzal haza. Mondja meg azoknak, akik ide küldték, hogy sem kincs, sem tekintély, sem hatalom, sem szépség és szerelem nem birhatnak rá, hogy életmódomat megváltoztassam.

— Egyszerűen csak annyit mondok önnek, hogy én, Berta Derwent, nem akarok az ön neijévé lenni!

A lámpa meg volt gyujtva. Egy! kezdé ütni a toronyóra, s Ruprecht még soha ily hangos óraütést nem hallott, mint január 12-ikének ezen éjjelén. A lámpa mindkettőjük arczára veté élénk fényét, míg az óra-ütéseket hallgatták.

— Ruprecht!

— Berta!

— S én vissza akartam kezdet utasítani!

— És én elzártam előtted újév napján házam ajtaját, előtted, kit Isten küldött nekem! Ah, mit tudtam én! Az áldást visszautasítottam!

— Elzárod még mindig előttem ajtódat?

Ruprecht reá tekintett, azután ég felé emelvé szeméit.

— Sem előtted, sem Isten bármely végzete előtt. Jöjenek bár jó vagy rossz napok, együtt fogjuk azokat elviselni, kedves arám. Isten áldása legyen rajtunk az új esztendőben!

S amint e szavakat kiejtette, akkor ütötte el a sainhami toronyóra az éjféli tizenkettediket.

Forította: Kirvai.

TÁRCSA.

Kiállítási levelek.

IV.

Kedves barátom! A minap felrándultam Bécsbe, hogy a szokott évi butorkiállítást megsejmeljem. Valóban többet véltem a kiállításban találni. Mennyire csalatkoztam. A kiállított bútorok vagy a régi köznapi izlés szerint vannak készítve vagy ha nemesebb, hogy ugymondjuk müstylben tervezettek, bizonyos chablonszerűséggel bírnak, amit a következőkből tudunk megmagyarázni. — Németországnak egy egész csapat műépítész van, akik nagyobbserű vállalatok hiányában, idejüket a butoriparhoz szükséges tervezetek összeállítására és azok közzétételére fordítják. Így születnek a képes albumok, melyekből Európa különféle országainak asztalosai, kárpitosai az eljők adott chablon szerint dolgoznak. S ime ez a titka, hogy néha nemcsak ugyanazon városban, de ugyanazon butorkereskedőnél vagy kiállításban egészen egyenlő szabású »német stýlű«, »renaissance izlésű« butorokat láthatunk különféle mesterek műhelyeiből. Ugyanezt tapasztaltuk a bécsi butorkiállításon is. A chablonszerűség megöli a szellemet, az inventiót.

Egészen másképen áll a dolog a mi országos kiállításunkon. Ha betérsz a nagy iparsarnok tágas osztályaiba, ott láthatod a legszebb szobaberendezéseket, fülkéket (intérieur), melyek butoraival Európaszerte versenyezhetünk.

Csak a legnevezetesebbekre fogok hivatkozni. A bemenettől balra, a herendi porcellángyár tárgyai mögött, Lyka Döme, e dús gazdag műbarát ebédlőterme látható. Tervezetét Uhl Sándor műépítész, az orsz. iparművészeti muzeum öre készítette. Az asztalosmunka Sipos Albert, a lakatosművek Jungfer Gyula műtermeiből kerültek ki. Ritka csin, finom műkivitel jellemzik e termet, mely a megrendelőnek pázmánda (Fehérm.) kastélyába lesz a kiállítás bezárta után beillesztve.

Feltűnést keltenek Dékán Márton és Krauze Nándor együttes fülkéje, mely pompás plüssel kárpitozott hálószobaberendezést rejt magában.

Közdicséretet és elismerést aratott a Schickedanz Albert műépítész tervei szerint berendezett háló-terem, melyet gr. Zichy Jenő részére Sipos Albert, Karner Károly, Fürth Lajosné és Kratzmann Ede készítettek el. A gyönyörű kivitelű plafond, az oldalfalak faburkolataival (Lampérie) valamint az egyes butordarabok csinnal keresztül vitt stýlje első pillanatra lebilincselik a szemlélők figyelmét.

Bene Pál és társa szintén csinos háló-termet állítottak ki, diófából. E cég azonos a »budapesti II-ik asztalos egyület«, melyet 1844-ben alapítottak.

Jól esik látnunk Karner József kis fülkéjét, mely uri szoba-berendezésből áll. Az a nevezetes, hogy e kis fülke összes berendezése: a fa, kék-vörös csikos szövetek, a fali papiros kárpitok, üvegfestmények stb. hazai anyagból készült productum.

A vidéki asztalosok közül Hoffmann Károly Pécsről állított ki egy világosra páczolt tölgyfa butorzatu háló-szobát. Egyszerűség és szoliditás jellemzik minden részletét.

Paál Gergely csinos berendezésű, izléses ebédlője mellett nagy figyelmet kelt a gr. Lázár Jenő által Medgyesfalváról (Erdély) kiállított uri-szoba remek butorzata. A terveket és szobrászi munkákat Köllő Miklós fiatal székely művész az asztalos munkát Bucsi Béni odaváló mester készítette el. — Ennek a szobának érdekes a története. Az egész a gróf kastélya mellett berendezett műhelyekben született. Volt szerencsénk ott, a helyszínén látni félig készen, munkában, amint genialis tervezője a fiatal székely művész rajta dolgozott. Különösen érdekes a nagy könyvszekrény, mely pihenő oroszlánok hátán áll, valamint a sajtóságos compositióju háló-diván, összekötve az étager-szerű emelvénynyel.

A budapesti mesterek egyik legjelesbje Csepreghy János páczolt tölgyfából művészileg faragott ebédlőt állított ki. A székek pompás préselt bőrrel vannak bevonva. — Szintén nagy dicséretet érdemel Dózsa Testvérek (Budapest) ebédlő berendezése, szépen imitált japáni izü véseményeivel.

Morzsányi József, mint a »hazai iparművészeti vállalat« bizományos, sötét színű butorokból állított egybe egy szobát, de a sötét foglalatban tulipántos világos fa van bele kereltelve. Egy kissé rikitónak találtuk a prononcirozott magyar stýlt, mely kevésbbé tüntetve több hatást tett volna.

A Schwindler Károly kárpitos bemutatta az ugynevezett »magyar szoba« — bármiként dicsérik is némelyek — nekünk nem tetszik. Először is a durván festett fa, melyet egyetlen tulipántok ékitenek, nem salon képes és annál feltünőbb rajta a fehér atlaszon (!) himzett tulipántos mustra, mely az egri (hevesmegyei) szűrőkre, székely és szász motívumokra egyaránt emlékeztet. Az a külföldi, kinek e butorok nyujtanak képet a »magyar szobá«-ról, mindenről foghat fogalommal birni, csak a valódi magyar szobáról nem!

Egy füst alatt itt emlékezem meg a két kitünő műlakatos, Jungfer és Árkai remek alkotásairól. Mindkettőről el lehet mondani, hogy mesteri kezeik közt a vas aranyvá válik. Pompás candelaberjeik, lusterjeik, kovácsolt vas gyengéd virágcsokraik egyaránt figyelemre méltók s kiállják a versenyt a külföldiekkel.

A hazai butorasztalosok fejedelméről, Thék Endré-ről külön akkor szölok, ha a királyi pavillonban berendezett szobáját fogom méltatni.

Emér.

RÖVID HIREK.

* **Uj cz. püspök.** Ő Felsége a király Tallián Lázár veszprémi kanonokot s Bold. Szűz Máriáról nevezett jászti czimz. apátot pharosi czimz. püspökké nevezte ki.

* **József főherczeg ő fensége** gyermekeivel József Ágost és László Fülöp főherczegekkel junius 21-ikén Györbe érkezett s Zalka János győri püspök ur ő excellentiája vendége volt. Másnap a püspök ur ő excja által mondott szent mise hallgatása után József és László főherczegek a püspöki palotában fenséges atyjok, Zalka püspök ur ő exja és Vaszary Kolos főapát ur ő méltósága jelenlétében a győri főgymnasium benczés tanárai előtt kitünő

sikerrel letették a vizsgálatot, melynek folytán József Ágost főherceg a gymnasium IV. osztályába, László Fülöp főherceg pedig a gymnasium I. osztályába előjegyezettek.

* **Esztergomban** időzött június 21-én mint Simor János bibornok herceg-primás ur ő eminentiájának vendége, Schüttgen kölni híres archaeologus s nagy elragadtatással szólott ő eminentiája gazdag gyűjteményeiről.

* **Lönhárt József** erdélyi püspök ur ő execa 500 frttal az erdélyrészi közművelődési egyesület alapító tagjainak sorába lépett.

* **A Szent-László-Társulat** budapesti tagjai vasárnap, június 28-ikán, reggeli 8 órakor tartott ünnepélyes szent misével ülték meg a társulat védszentjének, szent László királynak teljes bucsuval egybekötött ünnepét. A szent misét fényes segédlettel ft. Dosztál Gaudentius zárdafőnök végezte, az alkalmi szent beszédet nt. Mészáros Kálmán szent-ferencz-rendi hitszónok tartotta

* **Dr. Wolafka Nándort.** a központi papnővelde tanulmányi felügyelőjét, a jeles egyházi szónokot és kitűnő író fájdalmas és súlyos csapás érte. Szeretett édesanyja, özv. Wolafka Tóbiásné szül. Kohlenberger Katalin asszony mult hó 28-ikán reggeli 5 órakor 55 éves korában hosszas és kínos szenvedés után, a szentegyház kegyzereivel ellátva, jobb létre szenderült. Öszinte részvételt osztozunk a közszeretnek örvendő, jeles és tudós férfi mély fájdalomban. Ha a vallásos megnyugvason kívül enyhítheti még valami fájalmát, szolgáljon némi vigaszul azon tudat, hogy barátainak és ismerőseinek széles köre mélyen lesújtva fogadta a gyászhirot.

A kiadott családi gyászjelentés így szól:

Isten szent Felségének tetszett kedves jó anyánkat, illetőleg anyósunkat és nagyanyánkat özv. Wolafka Tóbiásné, szül. Kohlenberger Katalin asszonyt, azelőtt negyedszázadon keresztül gyakorló és volt cs. kir. helyőrségi szülésznőt, háztulajdonost e hó 28-án reggeli 5 órakor 55 éves korában hosszas és kínos szenvedés után a szt. egyház kegyzereivel ellátva, ezen életből kiszólitani. Az Istenben boldogult hült tetemeit f. hó 29-én délutáni 5 órakor fogják a halottas házból (Majorok, Svájczutca 3. sz.) a belvárosi róm. kath. sirkertben a boldog feltámadás reményében a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint eltakarítani. Az engesztelő szt. miseáldozat a drága halott lelki nyugalmáért f. hó 30-án a józsefvárosi r. k. plebániatemplomban fog az Irgalom Atyjának bemutattni. A nekünk és sokaknak felejthetetlen drága halott lelkét a jóakaró hivek ájtatos imáiba ajánlja. **A gyászoló család.**

* **Egy új jótékony intézet a fővárosban.** A keresztény szeretet egy új intézetet hozott létre fővárosunkban melynek eddig nagy hiányát éreztük. Gróf Pálffy Pálné szül. Károlyi Geroldine grófné védnöksége alatt létesült s áll fenn csak pár hónapja a Ferenczvárosban, a Kneziacs-utca 14 sz. alatt a »Gyógyíthatlanok kórháza.« Francia- és Angolországban már évtizedek óta fenállanak ily kórházak, Bécsben is már több év óta fenáll a »Haus der Barmherzigkeit.« Célja a gyógyíthatlan betegségben szenvedőknek enyhülést, anyagi és lelki vigaszt nyújtani. Már eddig is jelentékeny összeg gyűlt össze ezen intézet céljaira. Legközelebb ő Felsége a király 1000 frtot küldött az intézetnek. Az adományozók sorában ott találjuk a fenséges trónörökös párt, a főhercegeket, főpásztorainkat, s a mágnások egész hosszu sorát, mind jelentékeny összegekkel. Egy ágy alapítványi díja 2000 forint. Különben bármily csekély adomány köszönettel fogadtatik. Az adományok s gyűjtések a »Gyógyíthatlanok kórházának védnökségéhez« küldendők.

* **A környöretes keresztény szivekhez.** Június 21-én este egy duló vihar összerongálta a trappisták épületét, a diónagyságu jégdarabok árja letarolta minden termésöket, söt a konyhaveteményeket és a fák gyümölcsseit is megsemmisítette. Ha Isten nem küld gyors segítséget, élelemkészletök fogytával beáll az inség, a nyomor. P Angelicus gyors adakozásra szólítja föl a környöretes keresztény sziveket. Aldozárok intentiókat is vállalhatnak; a pénzadományok P. Bonaventura Alt-Gradiska, Szlavonia czim alatt vagy P. Angelicus nevére küldendök.

* **Mezzofanti bibornoknak.** a nagyemlékü s világhírü nyelvtudósnek emlékét június hó 20-án leplezték le Rómában, szent Onofrius templomában, a Janiculumon. Az emlék feliratai Angelini jezsuita atya ragyogó tollából származnak. * **Loyolai szent Ignác,** a Jézus-társaságának megalapítója emléket május hó végén nagyszerü, lélekemelő ünnepélyességgel ülték meg szülővárosában, Loyolában. Ez alkalommal szentelték föl a szent sanctuariumot, melynek fölépítése több mint 700,000 frankba került.

IRODALOM.

— A Hajóssy Gy. Krizánt ferenczrendi áldozópap és hitszónok által szerkesztett „**Jó pásztor**“ egyházszoneklati folyóirat megjelent IX. füzeté tizenegy szent beszédet hoz pünkösöd utáni V. vasárnaptól pünkösöd utáni X. vasárnapig terjedő időközre. Ezek kivül hoz szent Péter és Pál apostolok ünnepére, sarlós Boldogasszony napjára, szent Mária Magdolna, öregebb szent Jakab apostol és szent Anna ünnepére egy-egy szent beszédet.

— A „**Tájékozó és Egyházművészeti lap**“ júniusi füzetében a következő cikkeket találjuk: Egy új dom Bosco. — Oxford, I. Gond Ignácztól. — V. Kelemen regestái. Közli Nagy Alajos. — Irodalmi szemle. — Egyházpolitikai áttekintés. — Egyházzenészet intezkedések Pécsen. — Trencsén város műemlékei. (II. közl.) Sándorfi Nándortól. — Az egri egyház leltára 1614-ben Ebenhöch Ferencztől. — A lelkészkedő papság köréből. — Irodalom. Vegyesek. !Ábrák.

— **Rózsa József** magyar-bánhegyesi lelkész magyarra fordította s kiadta dr. Beuven Ottó „**A szabadkőművész cölja és rendszerei**“ címü jeles művét. A fordítót ezen munka kiadásában azon ohajtás vezette, hogy a magyar közönségnek, mely a korszellem után indulva, hódolt a szabadkőművesi eszméknek, a csupán szabadkőművesi iratokból szerkesztett műből öntudatra ébredve s a megméltelyezett kor eszméit elhagyva ahhoz a szövetséghez forduljon vissza, mely a legszebb s a legnemesh »szabadságot, egyenlőséget és testvériséget« hirdeti és hirdetni fogja a világ végeig. — Krisztus vallásához. — A mű igen érdekes világot vet a szabadkőművész történetére, rendszerére működésére. Szeged, 1885, nyomatott Endrényi Lajos és társa könyvnyomdájában. Ára nines kitéve.

— A „**Havi Közlöny**“ júniusi füzeté a következő tartalommal jelent meg: Észrevételeh a többszörös censurát illetőleg. — Az orgonajáték a kath. egyházban. — A lelkipásztor szorgoskodása az iskolából elbocsátott ifjuságot illetőleg. — A clerus kötelmei a sajtóval szemben. — A lelkipásztorokodásban való pessimismus ellen. — A liturgia versiculusi és responsoriumai (Vége). — Ministeri rendelet. — Irodalom. — Személyzeti hírek az egyházmegyéből. — Tárca: A halhatatlanság, Lamartine után. — A rajongók. Történeti regény. (Folytatás.) — Levelek egy fiatal lelkészhez. Melcher után Mikros (Folytatás.)

ZAMBACH J. BÉCS.

18-26

Ő eminenciája Magyarország bibornok hg-primása és a bécsi metropolita s káptalan szállítójának,
Bécs, I. Stephansplatz, Nr. 5. Domherrnhof
van szerencsém jelenteni, miszerint

a műhimző intézet és az egyházi diszitmények gyára

tetemesen megnagyobbított s saját házába lett áthelyezve.

A kiadások csökkenésével azon kellemes helyzetben vagyok, hogy mindennemű készítményeimet jelentékenyen olcsóbb árak mellett számíthatom; így például

misemondó ruhákat,

melyek ezelőtt 40 egész 45 frtba kerültek, ma már 30 egész 35 frt árban állíthatom elő.

Uj képes árjegyzékemet kívánatra pósta útján azonnal bérmentve megküldhetem.

Néikülözhetlen sérvben

szenvedőknek
a Gyárumban készült 1885-ben szabab-
dalmazott

SÉRVKÖTŐK,

melyek biztosságnakért a hordáshoz minden eddigi készítményt fel-
múlnak. A sérvkötő biztossági stoffal van ellátva, mi a sérv félre-
csuszását lehetetlenre teszi.

Egy ilyen sérvkötő ára frt 4.— Finomabb frt 6.—
kettős » 7.— » 10.—
Egyszersmind átánlom, gazdag raktáramat minden szerkesztett ruza-
nyos és gummi kötszerekben, suspensorok szarvasbőr, tricot és patent
gummból, utóbbi lovalgás vagy keményített sérvnél használandó,
görsérhársnyak gummi és szarvasbőröl, has- és köldök-kötők
gummi és szövettel, egyenestartó, tisztalás és vizelősi táska, jegécska
gummból, gummi- és flamell-táska belégszi készületek, gummi és
szövet vánkások, ülés és fekvésre anyakoszorúk, irritátorok Köz-
márszky és Tauffler nevezetes tanáraink előírása szerint teljesen 1
liter nagyságban frt 2.50, 1 1/2 liter frt 3 és 2 literes frt 3.50. Myssli-
írok minden módszer szerint kauschuk és fémbe, gummitbetétek,
valamint minden a betegápoláshoz elkerülhető kellékek. — Ugy
szintén bitorokodom hódrák készítményeimet részint felsorolni, u. m.
keztűk, szarvasbőr, lovalgó nadrágok szűrke és sarga szíjban,
szarvasbőr-takarók, vánkások és gamszűk. Dns raktár gummi és
szövet eszköpyekben. Sérvkötők rendelkezésemre kerem tudatni, hogy a
szövet jobb, bal, vagy mindkét oldalú, és az ágyék bőségét. — A felve-
vére külön kabinet áll rendelkezésre.

ORMAI MŰR,

(6—10)
kőszep- és készítygyáros Budapest, hatvani-utca 20. szám, a
magyar-utczával szemben. — A címre kerem különösen figyelni.

SIREMLÉKEK

rendkívüli nagy választékban
Gerenday A.

szobrasz és első orsz. szabadalmaz. márványműgyárosnál
BUDAPESTEN,

Főraktár és iroda: Mária Valéria-utca 2. sz. Gyárudvar: Mohár-
utca 4. sz. útját házában.

Vázlatok és rajzok díj nélkül készíttetnek. (11—12)

ZAMBACH ÉS GAVORA

ő Emin. a bibornok-érsek és Magyarország Herceg Primásának udv. szállítója.

Római kath. magyar czég.

Budapesten váoczi-utca 17. sz.

Ajánljuk dusan felszerelt

egyházak és kápolnák

berendezéséhez szükséges tárgyainkat, a legjutá-
nyosabb áron a lehető legszebb kivitelben.

Nevezetesen:

miseruhák,

reverendák, czimádák,

egyházi és társulati lobogók,
szt. szobrok, csillárok, kelyhek.

Monstráncziák,

stáczió-képek, oltárok,

urkoporsók,

stb. stb.

Régi ruhák ujjitását, valamint
tűzaranyozást és ezüstölést elvállalunk és
olcsón készítjük el.

Arany-, ezüst- és selyemhimzé-
sek és himzett egyházi ruhák nagy vá-
lasztékban.

Pontifikáló-eszközök, Infulák.

Szegényebb egyház-községeknek re-
szletfizetésre is szolgálunk berendezéssel.

Nem tetsző tárgyak kicseréltetnek.

Pontosságunkat több százra menő elis-
merő-levelekkel bizonyíthatjuk.